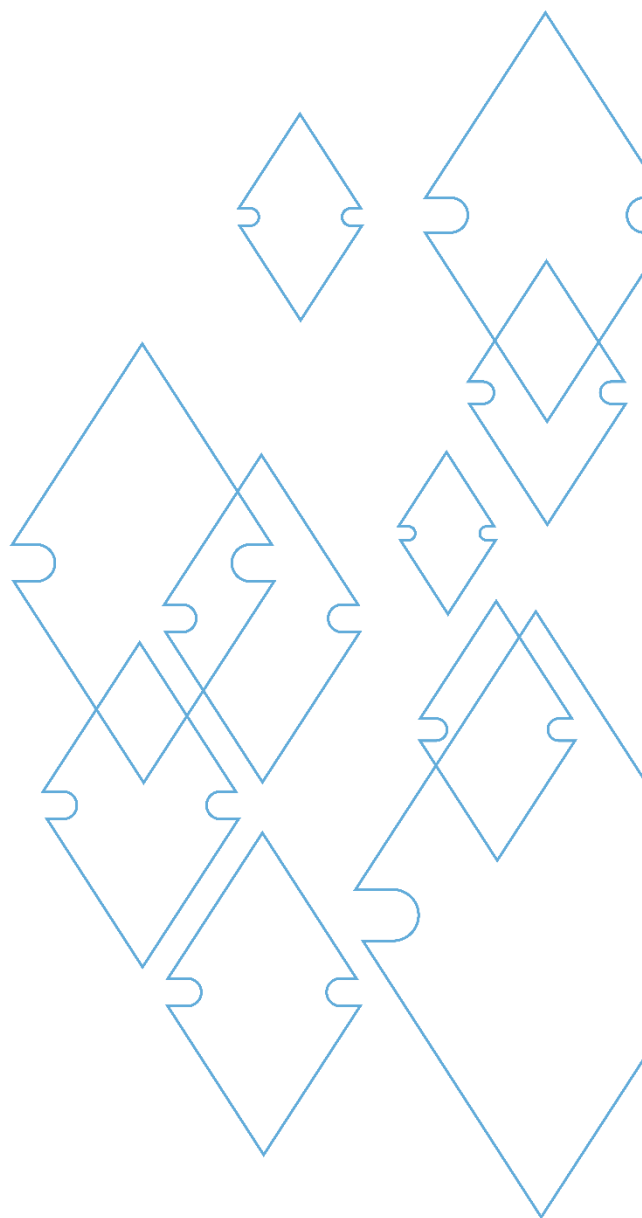

Kymenlaakson maakuntaohjelma 2022-2025

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

19.10.2020

Sisällys

1. Johdanto	1
2 Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet	1
2.1 Yleistä maakuntaohjelmasta	1
2.2 Maakuntaohjelma osana maakunnan suunnittelujärjestelmää.....	2
2.3 Maakuntaohjelman rooli maakunnallisen tahtotilan muodostajana.....	4
3. Suunnittelualue	5
4. Kymenlaakson maakuntaohjelman alustavat painopistealueet	6
5. Osallistaminen ja vaikutusten arviointi	6
5.1 Osallistaminen, tiedottaminen ja vuorovaikutus	6
5.2 Taustaa vaikutusten arvioinnista.....	8
5.3 Vaikutusten arviointiprosessi	8
5.4 Arvioinnin toteutus.....	10
5.5 Ympäristöselostus.....	10
6. Aikataulu.....	12
7. Yhteystiedot.....	12

1. Johdanto

Aluekehityslakiin perustuva maakuntaohjelma esittää Kymenlaakson mahdollisuuksiin, tarpeisiin ja erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet. Kymenlaakson maakuntahallitus päätti 19.10.2020 käynnistää maakuntaohjelman laatimisen vuosille 2022-2025.

Maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään, miten maakuntaohjelman laatimiseen voi osallistua, miten maakuntaohjelman laatimisesta saa tietoa, miten ja missä vaiheessa osalliset voivat esittää mielipiteensä sekä miten maakuntaohjelman ympäristö- ja sukupuolivaikutukset arvioidaan.

Maakuntaohjelman laadinnassa tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen prosessi, joka edistää eri tahojen mahdollisuutta saada tietoa ja osallistua suunnitteluun sekä parantaa edellytyksiä sovittaa yhteen eri tavoitteita ja näkökantoja.

2 Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

2.1 Yleistä maakuntaohjelmasta

Aluekehityslakiin perustuvassa maakuntaohjelmassa esitetään ja kootaan yhteen maakunnan kehittämistyön yhteinen tahtotila. Osallistavassa prosessissa valmisteltava maakuntaohjelma sisältää alueen mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet ja kuvauksen keskeisistä toimenpiteistä niiden saavuttamiseksi.

Maakuntaohjelma laaditaan maakuntavaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Maakuntahallitus päätti käynnistää maakuntaohjelman 2022-2025 valmistelun kokouksessaan 19.10.2020. Maakuntaohjelma laaditaan Kymenlaakson liitossa omana työnä, laajassa vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

Voimassa oleva maakuntaohjelma 2018-2021 laadittiin valmistauduttaessa itsehallinnollisten maakuntien muodostamiseen. Tuolloisessa tilanteessa laadittujen ohjelmien jälkeen on tarve perusteelliselle prosessille, jossa aluekehittämisen pidemmän aikavälin maakuntasuunnitelmaan tai -strategiaan perustuvia tavoitteita ja valintoja käydään läpi ja konkretisoidaan uudeksi maakuntaohjelmaksi. Uusi maakuntaohjelma 2022-2025 korvaa maakuntaohjelman 2018-2021.

Maakunnan suunnittelusta määrätään laissa alueiden kehittämisestä (6 §) ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (25 §). Käynnissä olevan lakivalmistelun myötä maakuntaohjelmaa koskeva säädösperusta tulee päivitty-mään vuoden 2021 alussa. TEM:n ohjeistuksen mukaan maakuntaohjelmatyö käynnistetään syksyllä 2020 voimassaolevan lainsäädännön pohjalta.

Maakuntaohjelman rakenne

Maakuntaohjelma on maakuntasuunnitelman tavoitteisiin ja strategioihin perustuva kehittämisohjelma, jolla suunnataan ja sovitetaan yhteen alueellista kehittämistyötä. Maakuntaohjelma sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi.

Maakuntaohjelman valmistelun yhteydessä päivitetään myös Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia EU:n ohjelmakautta 2021 – 2027 varten sekä Kymenlaakson tulevaisuusskenaariot. Päivitetty Kymenlaakson Älykkään erikoistumisen strategia liitetään osaksi maakuntaohjelman kokonaisuutta. Lisäksi em. prosessien aikana syntynyttä aineistoa sekä maakuntaohjelman vertaisarvioinnin tuloksia hyödynnetään maakuntaohjelman päivityksessä.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatimisesta lakisääteisenä asiakirjana ollaan uudistuvan lainsäädännön myötä luopumassa. Se korvautuu toisaalta aluekehittämiskeskusteluilla ja toisaalta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoituksen kohdentamista koskevalla rahoitussuunnitelmalla, josta säädetään tarkemmin jatkossa VN:n asetuksella.

Maakuntaohjelmien rakenne määritellään tarkemmin alueiden kehittämisestä annetulla asetuksella (356/2014 10 §).

- Maakunnan ja sen osien nykytila ja kehittymismahdollisuudet.
 - o Kuvauksen pohjalta määritellään maakunnan kehittämisen tavoitteet, toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä keskeiset hankkeet ja kehittämiskokonaisuudet.
- Toimenpiteiden ryhmittely toimintalinjoihin tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Toteuttamisen kustannusten arviointi ja suunnitelma rahoittajatahoista.
- Maakuntaohjelman suhde EU-rakennerahasto-ohjelmiin sekä kansallisten erityisohjelmiin ja niiden suhde muihin kehittämisohjelmiin.
- Maakuntaohjelman määrällistä ja laadullista seuranta varten tarvittavat vaikuttavuustavoitteet ja niitä koskevat mittarit, jotka kuvaavat mm. alueen taloutta ja kilpailukykyä, työmarkkinatilannetta, väestönkehitystä ja hyvinvointia, sosiaalista osallisuutta ja vähähiilistä taloutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Maakuntaohjelmaan liittyvää lainsäädäntöä

- EY:n direktiivi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY)
- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014)
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista
- Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (251/1999)
- Tasa-arvolaki (609/1986)

2.2 Maakuntaohjelma osana maakunnan suunnittelujärjestelmää

Maakunnan suunnittelujärjestelmä perustuu aluepoliittiseen lainsäädäntöön. Maakuntasuunnittelua ohjaavat laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014) sekä maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999).

Maakunnan suunnittelujärjestelmään kuuluvat maakuntaohjelman lisäksi maakuntasuunnitelma ja maakuntakaava (kuva 1). Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltava kehitys ja kehittämisen yleiset suuntaviivat pitkällä aikavälillä. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa.

Kuva 1. Aluepoliittisen lainsäädännön määrittämä suunnittelujärjestelmä maakunnallista aluekehitystyötä varten.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaava on oikeusvaikutteinen ja siinä korostuvat valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten näkökulmien yhteensovittaminen ja huomioiminen. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta sekä viranomaisten muuta alueiden käytön suunnittelua. Maakuntakaava tarkentuu kuntien yleis- ja asemakaavoissa.

Kymenlaakson maakuntavaltuusto hyväksyi Kymenlaakson maakuntakaavan 2040 kokouksessaan 15.6.2020. Kymenlaakson maakuntahallitus on kokouksessaan 24.8.2020 määrännyt maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 201 § mukaisesti ennen kaavan lainvoimaisuutta.

Kymenlaakson maakuntakaava on 2040 ns. kokonaismaakuntakaava, joka sisältää maakunnan kokonaisuudessaan ja jossa käsitellään kaikki maakuntakaavan osa-alueet. Kaava-alue on Kymenlaakson maakunnan kunnat: Hamina, Kotka, Kouvola, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti. Tullessaan voimaan kokonaismaakuntakaava kumoaa aiemmat vaihemaakuntakaavat. Iitin kunnan alueella vaihemaakuntakaavat jäävät voimaan.

Merialuesuunnittelu

Maakuntien liittojen tehtäväksi on maankäyttö- ja rakennuslaissa (§ 19) linjattu merialuesuunnitelmien laatiminen vuoteen 2021 mennessä. Merialuesuunnittelun tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Suomen kahdeksan rannikkomaakuntaa laativat yhdessä kolme merialuesuunnitelmaa, ja Kymenlaakso ja Uusimaa laativat yhdessä Suomenlahden merialuesuunnitelman. Merialuesuunnittelussa pyri-

tään sovittamaan yhteen eri käyttömuotojen tarpeita. Erityisesti meriliikenne, kalastus ja vesiviljely, energia-ala, matkailu ja virkistyskäyttöä sekä ympäristön ja luonnon säilyttäminen, suojelu ja parantaminen ovat tarkastelun kohteena. Lisäksi kiinnitetään huomiota maanpuolustuksen tarpeisiin, merialueen ominaispiirteisiin sekä maan ja meren vuorovaikutukseen. Merialuesuunnitelman luonnos oli nähtävillä kesällä 2020.

2.3 Maakuntaohjelman rooli maakunnallisen tahtotilan muodostajana

Maakunnan liitoilla on asema yhteen sovittavana sekä kokoavana ja vetovastuussa olevana aluekehittämisen viranomaisena. Maakuntaohjelma sovittaa Kymenlaakson näkökulmasta yhteen alueen omat, maakunnan toimijoille yhteiset sekä Suomen ja EU:n kehittämistavoitteet. Maakuntaohjelma on kuvaus siitä, miten tämä tavoitteiden kokonaisuus Kymenlaaksossa toteutetaan ja millainen työnjako aluekehityksen eri instrumenteilla maakunnassa on.

Maakuntaohjelmassa huomioidaan hallituksen keväällä 2020 antama päätös aluekehittämisen painopisteistä v. 2020-2023 ja sen toteuttaminen maakunnassa (kuva 2). Kestävä kehitys ja digitalisaatio ovat päätöksessä kaikkia painopisteitä poikkileikkaavia teemoja. Maakuntaohjelmassa kuvataan, kuinka painopisteitä toteutetaan alueen lähtökohdista.

Maakuntaohjelma laaditaan osallistavassa prosessissa ja siten, että varmistetaan sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen painopisteisiin ja sisältöön.

Aluekehittämispäätöksen painopisteet

Kuva 2. Aluekehittämisen painopisteet v. 2020-2023.

Älykkään erikoistumisen strategia tuodaan osaksi maakuntaohjelmaa. Alueellisen innovaatiotoiminnan valintoja ja kehittämistä koskevat strategiat kytkeytyvät maakuntaohjelmatyöhön ja ovat sisällöltään maakun-

taohjelmatyön ydintä. Lisäksi maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon mm. valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, työ- ja elinkeinoministeriön ohjeet sekä maakuntaohjelmien vertaisarvioinnin tulokset.

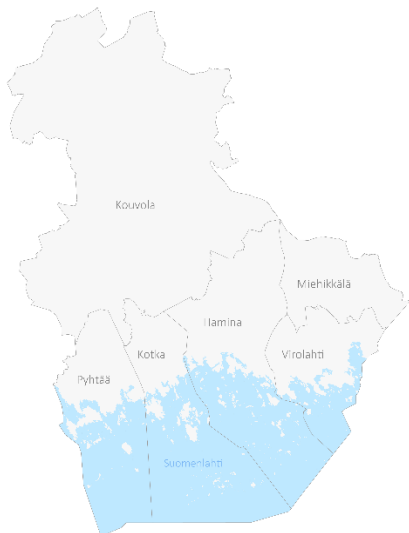
Maakuntaohjelmassa huomioidaan myös mm. kaupunki-, maaseutu- ja saaristopolitiikan linjaukset ja ohjelmatyö. Maakuntaohjelma myös sovittaa yhteen kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä maakunnassa.

Maakuntaohjelman laadinnassa huomioitavia linjauksia, strategioita ym.

- Työ- ja elinkeinoministeriön kirje maakuntien liitoille 8.6.2020
- Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet 2020-2023, valtioneuvosto
- Kymenlaakson selviytymissuunnitelma
- Kymenlaakson Älykkään erikoistumisen strategia ÄES
- Kymenlaakson tulevaisuusskenaariot
- EU:n Itämeri-strategia
- Kymenlaakson maakuntakaava 2040
- Hiilineutraali Kymenlaakso -tiekartta

3. Suunnittelualue

Maakuntaohjelman suunnittelualueena on Kymenlaakson maakunta ja valmisteltavan merialuesuunnitelun myötä myös talousvyöhyke (kuva 2). Iitin kunta liittyy osaksi Päijät-Hämettä 1.1.2021.

Kuva 2 Maakuntaohjelman suunnittelualue.

4. Kymenlaakson maakuntaohjelman alustavat painopistealueet

Maakuntaohjelma on yleispiirteinen strategia-asiakirja, jolla on selkeä elinkeinopoliittinen painotus. Nykyisessä maakuntaohjelmassa tavoitteena on elinvoimainen ja ekotehokas asuin-, harrastus- ja liiketoimintaympäristö sekä saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2040 mennessä.

Alueen elinvoimaisuuden kannalta keskeisten hyvinvoinnin, osaamisen, työllisyyden ja elinkeinoelämän uudistumisen ohella keskeisenä tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Kestävä kehitys ja digitalisaatio ovat päätöksessä kaikkia painopisteitä poikkileikkaavia teemoja.

Maakuntaohjelman alustavat toimintalinjat keskittyvät elinkeinorakenteen uudistamiseen, digitalisaation vauhdittamiseen, hiilineutraalin ja kestävä yhteiskunnan rakentamiseen ja toimivien yhteyksien kehittämiseen. Maakuntaohjelman sisältö täsmentyy ohjelman laatimis- ja arviointiprosessin aikana.

5. Osallistaminen ja vaikutusten arviointi

5.1 Osallistaminen, tiedottaminen ja vuorovaikutus

Maakuntaohjelman valmistelu on osallistava prosessi, ja siihen toivotaan osallistuvan kaikkien, joita Kymenlaakson maakunnan kehittäminen kiinnostaa. Jokainen prosessin osallinen on oikeutettu saamaan tietoa ja lausumaan mielipiteensä maakuntaohjelman tavoitteista ja sisällöstä.

Maakuntaohjelma valmistellaan laajassa yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Ohjelman valmistelun aikana järjestetään mm. sidosryhmätyöpajoja, seminaareja ja tiedotustilaisuuksia. Lisäksi ohjelman valmistelusta on mahdollista antaa jatkuvasti palautetta Kymenlaakson liiton yhteyshenkilöille.

Osalliset

Kymenlaakson maakuntaohjelman osallisia ovat mm. Kymenlaakson asukkaat, myös nuoret, elinkeinoelämä ja yritykset, kunnat, järjestöt, oppilaitokset, viranomaiset, kehittämissyhtiöt ja päättäjät ja naapurimaakunnat.

Viranomaisneuvottelu

Viranomaisneuvottelu järjestetään Kymenlaakson Liiton ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kesken. Viranomaisneuvottelussa käsitellään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaluonnosta.

Kuulutukset

Maakuntaohjelman laatimistyön käynnistämisestä, ohjelmaluonnoksen ja sen ympäristöselostuksen nähtäville asettamisesta sekä ohjelman hyväksymispäätöksestä kuulutetaan Kymenlaakson liiton päätösten ja käytännön mukaisesti ja SOVA-lain edellyttämällä tavalla.

Kuulutukset julkaistaan maakunnallisissa lehdissä (Kymen- ja Kouvolan sanomat). Kuulutukseen liittyvät asiakirjat asetetaan nähtäville Kymenlaakson liiton virastossa sekä liiton internet-sivuilla (www.kymenlaakso.fi).

Maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) tiedotetaan maakuntaohjelman laatimistyön suunnitteluvaiheessa (Kuulutus maakuntaohjelman laatimistyön käynnistämisestä). Maakuntaohjelman OAS asetetaan nähtäville Kymenlaakson liiton virastossa ja se julkaistaan Kymenlaakson liiton Internet -sivuilla. OAS:sta voivat esittää mielipiteensä kaikki asiasta kiinnostuneet nähtävilläoloajan kuluessa.

Yleisölle järjestetään mahdollisuus tutustua maakuntaohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteensä. Maakuntaohjelmaluonnos ja ympäristöselostus pidetään nähtävillä 30 päivän ajan Kymenlaakson liiton virastossa sekä Internet-sivuilla. Arvioitu nähtävilläoloaika on kesällä 2021. Mielipide tai lausunto ohjelmasta on esitettävä kirjallisesti nähtävillä oloajan kuluessa.

Päättäjien osallistaminen

Maakuntavaltuuston jäsenille järjestetään maakuntaohjelman laatimiseen liittyvä valtuustoseminaari.

Muiden sidosryhmien osallistaminen

Muille osallisille sidosryhmille, esim. ympäristöpoliittiselle neuvottelukunnalle ja MYR:lle tiedotetaan maakuntaohjelman etenemisestä ja annetaan mahdollisuus osallistua maakuntaohjelman laadintaan em. ryhmien kokousten yhteydessä. Lisäksi maakuntaohjelman laatimisesta järjestetään sidosryhmätyöpajoja.

Lisäksi maakunnan yläasteikäisiä nuoria osallistetaan maakuntaohjelman valmisteluun nuorille erikseen järjestettävissä työpajoissa.

Lausunnot

Maakuntaohjelman luonnoksesta ja sen ympäristöselostuksesta pyydetään lausuntoja alueelliselta elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä maakuntaohjelman laadinnan kannalta keskeisiltä viranomaistahoilta, -sidosryhmiltä ja yhteistyökumppanilta. Lausuntoja pyydetään mm. seuraavilta tahoilta:

- Kymenlaakson kaupungit ja kunnat
- Naapurimaakuntien liitot
- Maakunnassa toimivat keskeiset viranomaistahot
- Yhteisöiltä, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään
- Liikenteen ja teknisen huollon tahot, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään
- Keskeiset ympäristö ja luonnonvara-alalla toimivat tahot
- Alueella toimivat tutkimus- ja oppilaitokset
- Muut toimijat, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään sekä puolueiden piirijärjestöt
- Nuorisovaltuustot

Päätökset

Maakuntahallitus käsittelee saadut mielipiteet ja hyväksyy niiden pohjalta laaditun ehdotuksen maakuntaohjelmaksi. Lopullisesti maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokouksista ja päätöksistä tiedotetaan liiton internet-sivuilla.

Tieto maakuntaohjelman hyväksymisestä toimitetaan tiedoksi niille tahoille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu tai joilta on saatu lausunto. Päätös ja maakuntaohjelma ympäristöselostuksineen ja palautetaulukkoineen toimitetaan tiedoksi myös Suomen Ympäristökeskukselle sekä ao. ministeriöille.

Tiedotus

Maakuntaohjelman valmistelusta ja siihen liittyvistä päätöksistä tiedotetaan lehdistötiedottein, Kymenlaakson liiton uutiskirjeissä sekä internetsivuilla.

Yleisölle järjestetään tiedotustilaisuuksia verkkotapahtumina. Lisäksi yleisölle tiedottamisessa hyödynnetään koronatilanteen niin salliessa muita yleisötapahtumia, joissa Kyminlaakson liitto on mukana.

Myös sosiaalista mediaa hyödynnetään aktiivisesti. Lisäksi palautetta valmistelusta voi antaa jatkuvasti prosessin aikana, suoraan Kyminlaakson liiton henkilöstölle puhelimitse, sähköpostitse sekä facebookin ja Twitterin kautta.

5.2 Taustaa vaikutusten arvioinnista

Ympäristövaikutusten arviointi

EY:n direktiivi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY) säätelee suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Direktiivi toteutetaan Suomessa lailla viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. SOVA-lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävästä kehitystä.

Viranomaisella on SOVA-lain mukaan velvollisuus selvittää ja arvioida valmistelemissä suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset, jos niiden toteuttaminen voi vaikuttaa merkittävästi muun muassa ihmiseen, luontoon ja sen monimuotoisuuteen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan tai luonnonvaroihin. Maakuntaohjelma on tällainen SOVA-lain mukainen ympäristöarviointia edellyttävä ohjelma.

Maakunnan liitto selvittää ja arvioi maakuntaohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen. Ympäristöselostus laaditaan osana muuta valmistelua ennen ohjelman hyväksymistä.

Ympäristöselostuksessa esitetään ne tiedot, jotka ovat tarpeen, kun otetaan huomioon ohjelman sisältö, tarkoitus ja yksityiskohtaisuus. Maakunnan liiton on kuultava ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta muita viranomaisia. Ympäristöselostuksen sisällöstä ja muiden viranomaisten kuulemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sukupuolivaikutusten arviointi

Viranomaisten tulee tasa-arvolain (609/1986) mukaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolinäkökulma eli se, miten asia koskee naisia ja miehiä, on yhtenä tarkastelunäkökulmana maakuntaohjelman arvioinnissa ja valmistelutyössä. Sukupuolivaikutusten arvioinnin avulla voidaan nostaa esille sellaisia näkökohtia, joissa eri sukupuolten tilanteen voidaan arvioida edellyttävän erityishuomiota tai -toimenpiteitä.

5.3 Vaikutusten arviointiprosessi

Yleistä

Maakuntaohjelman ns. SOVA-lain (Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 8.4.2005/200) mukainen arviointi tähtää parhaan mahdollisen ratkaisuvaihtoehdon löytymiseen ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseen.

Ympäristöselostus on arviointiprosessin keskeinen asiakirja. Selostuksessa esitetään tiedot ohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista sekä arvioidaan maakuntaohjelman toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset.

Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi osana suunnitelman laatimista koko valmisteluprosessin ajan edistää vuorovaikutusta sekä tukee maakuntaohjelman valmistelua, päätöksentekoa, toteuttamista ja seuranta.

Arvioinnin suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa laaditaan ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ja suunnitellaan vuorovaikutuksen järjestämistä. Suunnitteluvaiheen tarkoitus on tukea varsinaista arvioinnin ja vuorovaikutuksen toteutusta ja parantaa arvioinnin ja ohjelman valmistelun integrointia. Lisäksi ilmoitetaan ympäristöselostuksen aiotusta sisällöstä ja valmistelusta sekä kuullaan yleisöä ja viranomaisia (SOVAL 8§).

Maakuntaohjelman valmistelu järjestetään siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä. Vastaava aineisto julkaistaan myös sähköisesti. Ilmoitettaessa valmistelun aloittamisesta ja mahdollisuudesta mielipiteen esittämiseen noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 41, 55 ja 62 §:ssä säädetään

Arviointivaihe

Arviointivaiheessa selvitetään ohjelmaluonnoksen ympäristövaikutuksia ja järjestetään vuorovaikutusta. Vaikutusten arviointi tapahtuu ohjelman laatimisprosessin yhteydessä joka tuottaa tietoa ohjelman laadinnan tueksi. Prosessi palvelee samalla ohjelman hyväksymistä, toteutusta ja seuranta. Arviointivaiheessa asetetaan ohjelmaluonnos ja sen ympäristöselostus nähtäville.

Maakunnan liitto varaa yleisölle mahdollisuuden tutustua ohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan pitämällä ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus nähtävillä. Ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus julkaistaan myös sähköisesti.

Ilmoitettaessa nähtäville asettamisesta ja mahdollisuudesta mielipiteen esittämiseen noudatetaan, mitä hallintolain 55 ja 62 §:ssä säädetään. Ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus pidetään tällöin nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Mielipide on esitettävä maakuntaohjelmasta vastaavalle maakunnan liitolle nähtävillä oloajan kuluessa. Ohjelmaluonnoksesta ja ympäristöselostuksesta on sen lisäksi, mitä muualla säädetään, pyydettävä lausunto muilta viranomaisilta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Ohjelman hyväksymisvaihe

Hyväksymisvaiheessa tiedotetaan suunnitelman ja ohjelman hyväksymisestä ja siitä, miten prosessin aikana esille tulleita kommentteja, mielipiteitä ja lausuntoja on otettu huomioon ja miten ne ovat vaikuttaneet ohjelman sisältöön ja mahdollisten vaihtoehtojen valintaan.

Päätöksestä tiedotetaan sekä asetetaan päätös sekä ohjelma nähtäville. Nähtäville asettamisessa ja tiedottamisessa noudatetaan, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Päätös sekä ohjelma ja ympäristöselostus toimitetaan tiedoksi Suomen ympäristökeskukselle, ja ne julkaistaan myös sähköisesti.

Ympäristövaikutusten seuranta

Ohjelman ympäristövaikutuksia seurataan ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Seuranta varten laaditaan ehdotus seurantaohjelmaksi. Maakuntaohjelman ympäristövaikutusten seurannassa hyödynnetään Kaakkois-Suomen ekotehokkuuden seurantaan kehitettyjä ECOREG-indikaattoreita.

5.4 Arvioinnin toteutus

Arviointiprosessin toteuttamisesta vastaa Kymenlaakso liitto. Ohjelman vaikutusten arviointi tapahtuu sisäisenä asiantuntija-arviona. Asiantuntijatyöryhmät, kuten esim. Kymenlaakson ympäristöpoliittinen neuvottelukunta osallistuu tarpeen mukaan arviointiprosessiin.

Ohjelma arvioidaan toimintalinjoittain. Lisäksi arvioidaan yhteisvaikutuksia. Arvioinnissa käytetään arviointitulukkoja. Merkittäviä vaikutuksia kuvataan myös sanallisesti.

Arvioinnissa käsitellään lähtökohtaisesti kaksi vaihtoehtoa:

Vaihtoehto 0: Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet ei toteuteta

Vaihtoehto 1: Ohjelma toteutetaan kaikilta osin.

Lisäksi arvioidaan muita vaihtoehtoja sekä myös skenaarioita sen mukaan, kun niitä esitetään maakuntaohjelmaluonnoksessa.

Arvioinnissa huomioidaan keskeiset taloudelliset, sosiaaliset kulttuuriset ja ympäristölliset vaikutukset (kapale 6.5) Arvioinnin tarkkuusaste on suhteessa ohjelman yleispiirteisyyteen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöministeriön raporttiin (20/2018) ”*Kokemuksia maakuntaohjelmien ympäristöarvioinneista*” koottuja suosituksia ympäristöarvioinnin kehittämiseksi. Tällaisia ovat esim. vaikutusten systemaattisen arvioinnin kehittäminen jo ohjelmaa työstettäessä, siten että jo alustavaa ohjelmaluonnosta tai sen osia arvioidaan, jotta vaikutusten arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää aiempaa paremmin jo ohjelmaa työstettäessä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin lisäksi arvioidaan maakuntaohjelman sukupuolivaikutukset.

5.5 Ympäristöselostus

Ympäristöselostus on arviointiprosessin keskeinen asiakirja. Selostuksessa esitetään tiedot ohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista ja arvioidaan ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset.

Ympäristöselostuksen sisältö:

Yleinen osa

- Ohjelman tausta, sisältö, tavoitteet
- Suhde muihin ohjelmiin
- Ohjelman kannalta olennaiset kansalliset ym. ympäristötavoitteet
- Vaikutusalue
- Arviointimenetelmän kuvaus
- Vaihtoehtojen käsittely
- Nykytilan arviointi
- Ympäristövaikutusten keskinäiset vuorovaikutus-suhteet
- Todennäköinen kehitys, jos suunnitelmaa tai ohjelmaa ei toteuteta
- Oletukset epävarmuudet
- Toimenpide-ehdotukset haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi
- Ehdotus seurantaohjelmaksi
- Lähdeluettelo

Arviointiosa

- Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen
- Vaikutukset liikennemääriin
- Vaikutukset energiakulutukseen
- Vaikutus päästöihin, ilman laatuun ja ilmastoon
- Vaikutukset kulutukseen ja tuotantoon
- Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen
- Vaikutukset maisemaan kaupunkikuvaan ja kult-tuuriperintöön
- Vaikutukset luonnonoloihin ja luonnonvaroihin esim. Natura 2000 alueisiin
- Vaikutukset vesi- ja jätehuoltoon
- Vaikutukset ihmisten terveydelle ja hyvinvointiin
- Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Vaikutukset tutkimukseen ja koulutukseen
- Rajojen ylittäviä kielteisiä vaikutuksia
- Vaikutukset lähialueen ympäristöyhteistyöhön
- Muu mahdolliset ympäristövaikutukset
- Sukupuolivaikutukset

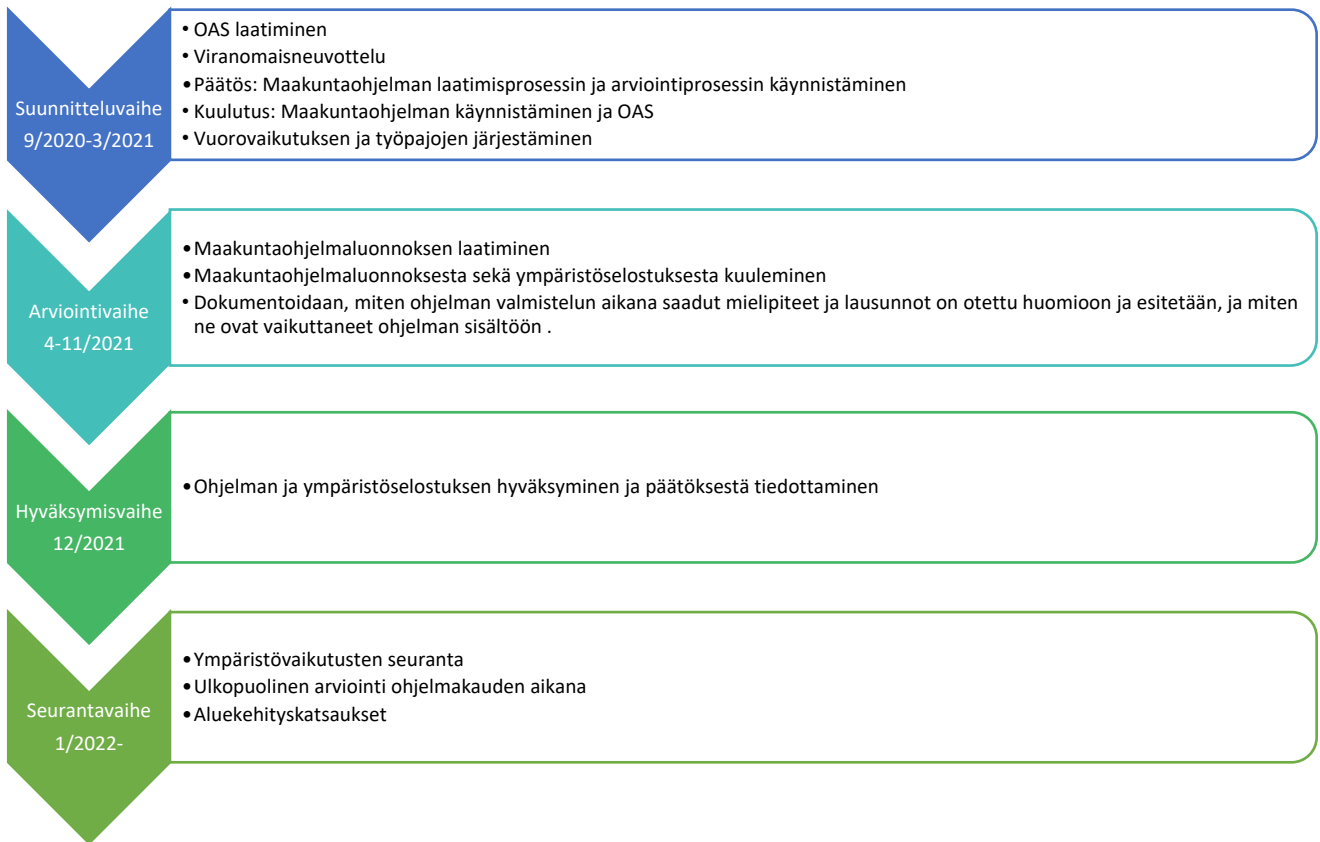
Erityistarkastelun kohteita

- Ilmastonmuutoksen torjuminen
- Sopeutuminen ilmastonmuutokseen
- Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen
- Ekotehokkuuden parantaminen

Yhteenveto

- Yleistajuinen ja lyhyt yhteenveto ohjelman keskeisistä vaikutuksista”

6. Aikataulu

7. Yhteystiedot

Kymenlaakson liiton virasto

Postiosoite: PL 2, 45101 KOUVOLA

Käyntiosoite: Hovioikeudenkatu 6, 45100 Kouvola

Toimisto on avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo 9-15; muuna aikana asiakastapaamiset sovitusti

Kymenlaakson liiton virallinen sähköpostiosoite on

virasto(at)kymenlaakso.fi

Henkilökohtaiset sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi(at)kymenlaakso.fi

Kymenlaakson liiton internet -sivut: <http://www.kymenlaakso.fi>

Yhteyshenkilö: Jussi Lehtinen, aluekehitysjohtaja, puh. 0400 644 206

Lisätietoja antavat: Riitta Kallström, aluekehityspäällikkö, puh. 050 368 3936

Anna-Riikka Karhunen, ympäristösuunnittelija, puh. 044 747 8503